

Talouden tasapainottamissuunnitelma / sopeuttamistarve ja painotukset

Kunnanhallitus 11.03.2024

Dnro

72/00.01.01.01/2024

Päätös	Kunnanhallitus päätti esittää valtuustolle, että se päättää 1. merkitä tiedoksi sopeuttamistarvelaskelmat; 2. todeta Hartolan kunnan sopeuttamistarpeeksi vähintään 850.000 euroa vuosien 2024–2027 aikana.
Esittelijä	kunnanjohtaja Jarkko Seppälä, puh. 044 743 2217 etunimi.sukunimi(at)hartola.fi
Päätösehdotus	Kunnanhallitus päättää esittää valtuustolle, että se päättää 1. merkitä tiedoksi sopeuttamistarvelaskelmat; 2. todeta Hartolan kunnan sopeuttamistarpeeksi vähintään 850.000 euroa vuosien 2024–2027 aikana.
Valmistelija / lisätietojen antaja	kunnanjohtaja Jarkko Seppälä, puh. 044 743 2217 etunimi.sukunimi(at)hartola.fi
Asian valmistelu	<p>Hartolan kunnan taloudellinen tilanne on haastava. Kunta on tehnyt kaksi perättäistä alijäämäistä tilinpäätöstä, vuoden 2022 alijäämä oli -318.815 euroa ja vuodelle 2023 ennakoidaan -675.044 euron alijäämää. Vuoden 2023 tulos pitää sisällään KOy Kuninkaanpitäjän purkamisesta aiheutuneen tappiokirjauksen, jota ilman kunta olisi päässyt nollatulokseen.</p> <p>Talous- ja toimintasuunnitelma vuosille 2024–2026 osoittaa, että sekä talousarviovuosi 2024 että suunnitelmavuodet ovat kaikki alijäämäisiä. Kunta on pakotettu päivittämään talouden tasapainottamissuunnitelmaansa ja ryhtymään konkreettisiin toimenpiteisiin talouden tilanteen kohentamiseksi.</p> <p>Hartolan kunnan vuosikate vuonna 2022 oli 1.036.769 euroa ja vuonna 2023 se laski 799.428 euroon. Vuoden 2024 talousarviossa vuosikatteen toteumaksi ennustetaan 317.900 euroa. Vuosikatteen heikkeneminen on huolestuttavan suurta.</p> <p>Edellisten tilikausien ylijäämän määrä 31.12.2023 on noin 1.160.000 euroa.</p> <p>Valtiovarainministeriön kuntatalousohjelman verotuloennusteet on viimeksi päivitetty 10.10.2023. Kevään päivitettyt veroennusteet julkistettaneen huhtikuussa.</p> <p>Kuntaliitto on päivittänyt omaa verokehikkoaan helmikuussa 2024. Seuraava päivitys tulee huhtikuussa, kun VM on julkistanut kuntatalousohjelman kevään 2024 laskelmat. Verotuloennusteet saattavat muuttua nykyisestä, mikä voi vaikuttaa merkittävästikin kunnan tulopohjan perustasaan.</p> <p>Valtionosuuksien taso on heikentynyt talousarviossa ennakoidusta, johtuen VM:n tekemästä lisäleikkauksesta, joka kohdistetaan vuosille 2025–2027. Vielä on epäselvää myös, miten TE-palveluiden</p>

järjestämisvastuun siirtyminen kunnille tulee vaikuttamaan valtionosuuksien määrään ja toisaalta kunnan kulurakenteeseen.

Toimintatuottojen perustaso on sangen vakaalla pohjalla, mutta vaihteluakin tosin on. Talouden tasapainottamistoimenpiteillä on tarkoitus saada toimintatuottojen perustasoa nostettua.

Tämän hetken tietojen perusteella Hartolan kunnan sopeuttamistarve on vähintäänkin 850.000 euroa, mutta luku tarkentuu huhtikuussa, kun VM ja Kuntaliitto päivittävät ennusteitaan. Vuosille 2024–2027 jaksotettuna 850.000 euron sopeutus kääntäisi kunnan tuloksen ylijäämiseksi. Toisaalta rahoituslaskelma osoittaa, että tällä sopeutustasolla kunnan lainamäärä ei juurikaan pienene, vaan uutta lainaa joudutaan vuosittain ottamaan lähes saman verran kuin vanhoja lainoja maksetaan pois. Vuosittainen uuden lainan tarve vaihtelee 1-2 miljoonan euron välillä.

Minimisopeutustarve 850.000 on laskettu jakautuvan seuraavasti:

Käyttötalouden sopeuttaminen	600 000 €
Verokantojen korotukset	250 000 €

Sopeuttamistarpeesta noin 70 % toteutettaisiin käyttötalouden sopeuttamisen kautta ja noin 30 % verotulojen kasvattamisella. Veronkorotukset toteutettaisiin vuoden 2025 alusta alkaen.

Käyttötalouden sopeuttamisessa taas 150.000 euroa, eli 25 % toteutettaisiin toimintatuottoja kasvattamalla ja 450.000 euroa, eli 75 % menoja karsimalla.

Toimintatuottojen perustasoa nostetaan 50.000 euroa vuodessa vuosien 2025–2027 aikana. Toimintamenojen karsiminen tapahtuisi seuraavasti:

- vuodelle 2024 tavoitteena -50.000 euron vähennys
- vuodelle 2025 tavoitteena -200.000 euron vähennys
- vuodelle 2026 tavoitteena -150.000 euron vähennys
- vuodelle 2027 tavoitteena -50.000 euron vähennys

On selvää, että talouden tasapainottamista joudutaan jatkamaan myös vuoden 2027 jälkeen. Talouden tasapainottamissuunnitelmaa on syytä päivittää viimeistään vuoden 2026 syksyllä, kun uusi valtuusto on toiminut vuoden. Toimenpiteitä arvioidaan myös vuosittain talousarvion hyväksymisen yhteydessä.

Valtuuston on tässä vaiheessa syytä antaa linjaus sopeuttamistarpeen ennakkolisesta määrästä. Esityksenä on, että valtuusto päättäisi sopeutustarpeen minimimäärästä, jota tarkennetaan kesäkuussa, kun varsinainen talouden tasapainottamissuunnitelma on käsittelyssä.

Kunnanjohtaja esittelee sopeuttamislaskelmia tarkemmin kokouksessa.

Jatkokäsittely

Valtuusto